

EOP

Eläinoikeuspuolue

Ääni elämälle

Periaateohjelma

Hyväksytty Eläinoikeuspuolueen
kevätkokouksessa 25.5.2018

1. Johdanto: Poliittinen Vallankumous Eläimille Ja Ihmisille

Eläinoikeuspuolue tavoittelee poliittista vallankumousta demokraattisin keinoin. Visionamme on yhteiskunta, jossa kaikilla tuntevilla olennoilla on oikeus elämään ja vapauteen, joita rajoittavat ainoastaan toisten yksilöiden vastaavat oikeudet. EOP:n päämääränä on uudistaa nykyinen lihanormiin perustuva yhteiskuntamalli, joka sallii eläinten eettisesti ja ekologisesti kestävämmän käytön ihmisen tuotantovälineinä, ravintona, viihdykkeinä ja asusteina.

Emme aja eläimille ihmisoikeuksia, vaan yksilön oikeutta lajityypilliseen elämään. Poliitikamme vallankumouksellisuus perustuu näkemykseen siitä, että ihmisillä on moraalisisina olentoina velvollisuus huomioida muiden lajien tarpeet yhteiskuntaamme rakennettaessa. Pyrkimys kehittää yhteiskuntaa ja sen taloutta harmoniassa ympäristön ja muiden lajien kanssa ei toteudu, jos emme määritä, kenelle hyvinvointi kuuluu. Eläinoikeuspuolueen päämääränä on tehdä Suomesta yhteiskunta, jossa ihmisille ja muille eläimille tarjotaan yhtäläinen oikeus täyteen elämään ja turvattuun tulevaisuuteen. Jos tavoittelemme kaikkien yhteiskuntaa, sen on tarkoitettava paitsi henkilöön liittyvistä ominaisuuksista, myös lajista riippumatta meitä kaikkia. Emme ole perinteinen yhden asian puolue, vaan ison asian puolue: perimmäinen tavoitteemme on luoda Suomesta yhteiskunta, jossa kunnioitetaan niin eläinten, ihmisten kuin muun luonnon oikeuksia ja tarpeita.

Eläinoikeuspuolueen päämääränä on edistää kaikkien eläinten oikeudenmukaista kohtelua, lisätä tietoisuutta aihealueen epäkohdista sekä tukea eläin- ja ympäristöeettisten vaihtoehtojen tarjontaa. Lopullinen päämäärämme on kaiken eläinten riiston lopettaminen. Koska se ei tapahdu hetkessä, tavoitteen saavuttamiseksi on käytössä kaksi keinovalikoimaa: eläinten olojen parantaminen (niin sanottu eläinsuojelu) sekä eläintuotteista luopumisen ja niiden korvaamisen edistäminen. Molempiin tarvitaan sekä lainsäädännöllisiä että hallinnollisia toimenpiteitä sekä kansalaisten tiedottamista ja valistamista. Muutosten läpivienti tarkoittaa samaan aikaan mikro- ja makrotason yhteiskunnallisia muutoksia – sekä nykyisten rakenteiden korjaamista että niiden purkamista.

Kaikkia elollisia olentoja kunnioittavassa yhteiskunnassa vallitsee paitsi lajiin, myös henkilöön liittyvistä ominaisuuksista riippumaton ihmisten välinen oikeudenmukaisuus. Samat tasa-arvon, kunnioituksen, vastuun ja vapauden tavoitteet pätevät myös ihmisten väliseen toimintaan. Eläinten oikeuksien lisäksi ajamme siis tietysti myös ihmisten oikeuksia. Kaikkia ihmisiä tulee kohdella tasapuolisesti etniseen taustaan, ihonväriin, ikään, terveyteen, kansalaisuuteen, kieleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoleen tai uskontoon katsomatta, sillä ilman ihmisten välistä tasa-

Eläinoikeuspuolueen näkökulmasta talouden on toteuduttava ekologisesti ja kaikkien lajien hyvinvointi huomioiden. Kapitalismin perimmäinen ongelma on, ettei sen keskeisenä tavoitteena ole koskaan ihmisten, muiden eläinten ja näiden elinympäristön hyvinvointi ja suojeleminen: yhteiskunnan ekologinen ja eläinoikeudellinen uudistaminen on hidasta, koska se uhkaa hallitsevalle arvomaailmalle ensisijaisempaa, muun ekosysteemin kustannuksella toteutettua taloudellisen kasvun tavoitetta. Toimimme näiden tavoitteiden saavuttamiseksi kansainvälisesti yhteistyössä muiden maiden eläinpuolueiden ja eläinten oikeuksista kiinnostuneiden poliittisten toimijoiden kanssa. Eläinoikeuspuolue määrittelee toimintansa ja politiikkansa arvoperustaksi kestävyys, oikeudenmukaisuuden ja elämän.

2. Eläinten Oikeudellinen Status Ja Eläinsuojeluviranomaiset

Suomalainen oikeuskäytäntö on tällä hetkellä ihmiskeskeinen. Eläinteollisuuden intressit ajavat usein eläinten intressien yli. Eläinoikeuspuolue haluaa, että eläinten oikeudet pitää ottaa huomioon kaikessa niitä koskevassa päätöksenteossa.

Eläinten lainsäädännöllisen statuksen tulee määrittyä itseisarvon, ei materiaalisesta merkityksestä tai resurssiarvon perusteella. Jokaisella tuntevalla olennolla – ei vain ihmisellä – on itseisarvo, minkä vuoksi eläimille on annettava lainsäädännössä subjektin asema. Vaikka muunlaiset eläimet eivät ole ihmisen tavoin täysin oikeuskelpoisia, niitä tulee käsitellä lain edessä tuntevina oikeudellisina subjekteina; ei samassa asemassa elottoman omaisuuden, kuten esineiden, kanssa.

2.1 Eläinlaki

Eläinlain on oltava eläinkunnan ”perustuslaki”, jossa säädetään eläinten kohtelun peruseriaa- ja vähimmäisvaatimuksista. Sen tulee kattaa koko eläinkunta, niin ihmisen hallinnassa olevat yksilöt kuin luonnoneläimet. Yksityiskohtaisten tiettyyn eläinten käyttötarkoitukseen sidottujen säännösten avulla ei saa alittaa eläinlain asettamia vähimmäisvaatimuksia, minkä lisäksi eläinlain säännöksiä tulee noudattaa myös mahdollisissa ristiriitatapauksissa. Lainsäädännön asettamien vaatimusten ollessa vuorostaan epäselvät, on lähdettävä *in dubio pro reo* -varovaisuusperiaatteella säännösten vähimmäisvaatimukset ylittävältä tasolta.

EOP:n tavoitteena on toimia korkeampien lainsäädäntövelvoitteiden edistämiseksi kansainvälisesti, mutta myös Suomen tulee olla edelläkävijä ja ylläpitää tai säätää korkeampia vaatimuksia tarvittaessa itsenäisesti. Edellä esitetyn toteuttamiseksi eläinten rooleista ja niitä koskevista toimenpiteistä on käytettävä lainsäädännössä ja muussa hallinnossa läpinäkyvää kieltä. Asioista on puhuttava oikeilla termeillä eli on käytettävä sanastoa, joka ei aiheuta vääriä mielikuvia, vaan tuo lainsäätäjille, hallinnon virkamiehille ja kansalaisille esille eläimen todellisen roolin toimijana tai toimenpiteen kohteena.

2.2 Eläinsuojeluviranomaiset

Eläinten suojelun tason varmistamiseksi Suomeen tulee perustaa eläinensuojeluvirasto, jolla ei ole kytköksiä eläinten hyötykäyttöön. Eläinoikeuspuolue katsoo, että eläinkysymykset ovat eläinsuojeluun liittyviä käytännön asioita laajempia, ja siksi olisi loogista, että eläinten asioiden edistäjänä toimisi erillinen eläinasiavaltuutettu. Termi olisi sekä viranhaltijan tehtäväkenttää paremmin kuvaava että sukupuolineutraali ammattinimike. Toimen vastuualueena olisi yleisellä tasolla eläinten hyvinvoinnin parantaminen eri yhteistyötahojen kanssa.

Valtakunnallisen tason lisäksi kunnan eläinlääkäreiden eläinsuojelullinen hoitovastuu on siirrettävä erityisille alueellisille eläinsuojeluviraston alaisille valvontaeläinlääkäreille. Paikallisten eläinsuojeluviranomaisten ammattitaitoon on kiinnitettävä huomiota kouluttamalla vastaavat poliisit ja paikalliset syyttäjänviranomaiset tehtäviinsä nykyistä laajemmin. Eläinsuojelukysymykset tulee sisällyttää osaksi poliisin peruskoulutusta, minkä lisäksi poliiseille tulee aluehallinnon tasolla järjestää säännöllistä koulutusta ja kursseja eläinsuojeluasioista. Myös eläinsuojeluneuvojien ja eläinsuojeluyhdistyksien toimintaa on tuettava, jotta ne voivat osallistua uusien viranomaisten rinnalla eläinten hyvinvoinnin varmistamiseen paikallisesti. Lakiin pitää antaa valvontaviranomaisille oikeus ja velvoite tarkastaa tuotantoeläintiloja ja muita pysyviä, laajamittaisia eläinten pitopaikkoja ilman epäilyä tai ennakkovaroitusta.

Kaikkien edellä mainittujen viranomaisten toimintaa ohjaamaan on muodostettava eläinten oikeuksiin, hyvinvointiin ja suojeluun perehtyneistä asiantuntijoista koostuva neuvottelukunta. Näiden lisäksi Suomeen tulee perustaa eläinsuojelurikoksiin erikoistuneen valtakunnansyyttäjän virka, jonka tehtäviin kuuluu myös paikallistason syyttäjänviranomaisten ohjaaminen sekä eläinsuojeluneuvottelukunnan työskentelyyn osallistuminen.

Eläimet eivät ole Eläinoikeuspuolueelle tuotannontekijöitä. Tuotantoeläimillä on kaikkien muiden eläinten tapaan itseisarvo, jolloin niiden arvottaminen tuotantoeläimiksi palvelee vain ihmisen, ei kyseisten yksilöiden tarpeita. Elintarviketuotantoa varten kasvatettavia ja teurastettavia eläimiä tulee kohdella nykyistä paremmin, jotta niille voidaan edes elämänsä aikana tarjota lajityypilliset ja kärsimyksestä vapaat elinolosuhteet. Tämä koskee erityisesti teurastusta.

Tiettyjen eläinten syöminen ja käyttäminen raaka-aineena on selkeä osoitus lajiin ja ihmisen tekemään eläinkategorisointiin perustuvaa syrjintää eli spesismiä. Eläinsuojelullisten tavoitteiden toteutumisen ohella Eläinoikeuspuolueen yhteiskunnallisen päämääränä on luopua eläinten käytöstä elintarvikkeina. Tämä tulee tapahtumaan poliittisen ohjauksen lisäksi kasvatuksen ja valistuksen, tuotannon ja kulutuksen uudelleenohjauksen sekä elintarviketeknologisten keksintöjen ja uutuustuotteiden avulla.

3.1 Tuotantoeläinten elämä

Eläimille ei saa tuottaa tarpeetonta kipua. Niiden ruumiita ei ole sallittavaa silpoa eikä niille saa tehdä eläintuotantoa helpottavia, mutta tuskaa aiheuttavia toimenpiteitä, kuten nupouttamista, hampaiden vetämistä tai kastrointia. Myös muut kipua aiheuttavat toimenpiteet kuten sähköpiiskan käyttö eläimen liikuttamiseksi on kiellettävä. Lainsäädännössä on yksiselitteisesti määriteltävä kivun tuottamisen rajaehdot – ainoastaan eläinten sairauksien hoitoon liittyvät välttämättömät toimenpiteet voidaan sallia.

Riittävät mahdollisuudet lajityypilliseen käyttäytymiseen tekevät kivuliaat toimenpiteet tarpeettomiksi. Tämän vuoksi eläimille on taattava edellytykset toteuttaa itseään: liikkua, levätä, hankkia ravintoa, hoitaa itseään ja olla kontaktissa lajitoveriensä, erityisesti jälkeläistensä, kanssa. Pitoolosuhteissa tulee myös velvoittaa ottamaan huomioon jokaisen eläinlajin lajityypilliset käyttäytymistarpeet, kuten pesänrakennusvietti, tarve elää laumassa tai yksin ja eläimen luontainen vuorokausirytmistö. Jokaisella pidettävällä eläinyksilöllä tulee olla mahdollisuus toteuttaa näitä tarpeita samanaikaisesti. Tuotantoeläimen pitäminen sidottuna tai niin ahtaassa häkissä tai karsinassa, ettei se pysty tyydyttämään edellä mainittuja tarpeitaan, on kiellettävä. Eläimen oman hyvinvoinnin hyväksi tehtävien hoitotoimenpiteiden aikana tapahtuva liikkumisen rajoittaminen tulee kuitenkin hyväksyä jatkossakin. Nämä tavoitteet koskevat myös kalanviljelyä, jonka vähimmäisvaatimuksia on nostettava huomattavasti.

Edellä eriteltyjen tuotannollisten menetelmien lisäksi eläimille haittaa aiheuttava jalostus on kiellettävä. Eläinrotujen ja -yksi- löiden, joiden ruumiinrakenne aiheuttaa kipua tai haittaa liikkumista, hengittämistä tai lisääntymistä, jalostus on lopetettava. Tämän kiellon tulee koskea paitsi tuotantoeläimiä, myös lemmikki- ja harrastuseläimiä. Eläinsuojelulaki on jo pitkään sallinut viranomaisten puuttumisen haittaa aiheuttavaan jalostukseen, mutta esimerkiksi jättikettujen, broilerin ja koirien jalostukseen ei ole tästä huolimatta puututtu. Esimerkiksi broilerin jalostus ja elinolosuhteet ovat täysin kestävämmällä pohjalla, ja niiden jalostus ja pitäminen tuotannossa tulisi kieltää.

3.2 Tuotantoeläinten kuolema

Kasvatus- ja elinolosuhteiden lisäksi Suomen tulee tiukentaa sekä eläinten kuljetukseen että teurastamiseen liittyvää valvontaa. Kaupallisten eläinkuljetuksien valvontaa tulee tiukentaa selvästi nykyisestä. Kaikkien maasta toiseen teuraaksi tai tuotantoon kuljetettujen eläinten määrästä täytyy pitää avointa tilastoa. Vähinnäisvaatimuksemme on, että kuljetusolosuhteita (alusta, lämpötila, tuuletus ja veden saanti) koskevia lakeja terävöitetään ja resursseja kohdennetaan säännösten ja lakien seurantaan. Yhdenkään eläimen ei tule kuolla kuljetusten aikana. Nisäkkäillä kuljetusaika tulee rajoittaa yhteensä kahdeksaan tuntiin ja linnuilla neljään tuntiin. Rikkomusten rangaistuksia tulee koventaa, ja Suomen tulee edistää sekä kansallisella että EU-tasolla eläinten kuljettamisen vähentämistä. Eläinten kuljetus alhaisempiin eläinsuojelumaihin tai teuraaksi ulkomaille on lopetettava.

Vastasyntyneiden eläinten tappaminen on eettisesti erityisen kestäväntöntä, minkä vuoksi juurikuoriutuneiden kukkountuvikkojen tappaminen on kiellettävä. Linnun sukupuoleen liittyvät tuotannolliset ongelmat voidaan jatkossa ratkaista kaksikäyttörotujen käyttöönotolla tai sikiökehityksen alkuvaiheeseen sijoittuvalla sukupuolentunnistuksella ja eläinperäisen ravinnon tuotannon vähentämisellä.

Teurastusmenetelmät, jotka aiheuttavat kipua ja stressiä, on kiellettävä. Lisäksi on varmistettava, etteivät eläimet joudu seuraamaan lajitovereidensa tainnuttamista tai teurastamista. Edellisen ohella eläinten tainnutuksen onnistumisesta on oltava varmuus ennen elävän yksilön teurastamista. Tämä koskee myös kaloja.

Eläintiloille ja teurastamoihin on saatava pakollinen kameravalvonta, jonka tallentaman materiaalin tulee olla julkista ja todistekelpoista mahdollisissa oikeudenkäynneissä. Sekä tuottajien että kuluttajien on osallistuttava kameravalvonnan rahoitukseen, sillä toiminnan lakisääteisyys tarkkailu ja takaaminen on paitsi tuottajan ja teurastamojen, myös kuluttajan etu. Valvontaviranomaisten tulee tarkkailla materiaalia säännöllisesti.

Suomessa on ollut syksystä 2017 lupa sirkkojen kaupalliseen kasvattamiseen ja myyntiin. Hyönteissyönnin edistämistä motivoivat talous ja kurositeettikulinarismi eikä siinä ole kyse ekologisuudesta tai eettisyydestä. Hyönteistuotanto on ympäristöystävällistä korkeintaan verrattuna nykyiseen lihateollisuuteen, sillä se edellyttää edelleen rehuntuotantoa ja energia-intensiivisiä tuotantotiloja. Hyönteisillä on mieli ja kyky oppia. Ne osaavat ennakoida ja välttää tunnetasolla epämiellyttäviä asioita, mikä viittaa siihen, että ne tuntevat myös kipua. Hyönteisten, kuten muidenkin eläinten, syöminen on ihmiselle tarpeetonta, sillä ihminen tulee toimeen täysin kasviperäisellä ravinnolla.

Vaikka tieteellinen tutkimus hyönteisten kyvyistä tuntea ja kärsiä on vielä kesken, tulokset osoittavat, että hyönteisten kyvyt tiedostavina olentoina on aliarvoitu. Jotkut hyönteiset ovat sosiaalisia, jotkut erittäin reviiritietoisia. Todisteet hyönteisten masennuksesta ovat tosia: on mahdollista, että hyönteiset tuntevat nimenomaan ahdistusta ja masennusta, vaikka kiputunteukset olisivatkin erilaiset. Stressi-, ja ahdistus-, ja pessimismikäyttäytymistä on löydetty muun muassa ravuilta, mehiläisiltä ja banaani-kärpäsilä. On syytä kantaa huolta siitä, että hyönteiset nähdään isompia tuotantoeläimiä herkemmin yhtenä massana, vaikka tuotetun kärsimyksen ja kuoleman määrä kasvaa moninkertaiseksi hyönteisen pienen koon ja siitä saatavan proteiinimäärän suhteen. EOP ei näin ollen tue myöskään hyönteisten hyväksikäyttöä ihmisten tarpeiden tyydyttämisessä.

4. Eläimet teollisuuden ja tieteen raaka-aineena

Eläin ei ole raaka-aine. Elintarvikekäytön lisäksi Eläinoikeuspuolue pyrkii eläinten vapauttamiseen myös muilla teollisuuden aloilla. Eläinperäisiin vaatteisiin ja muihin teollisuuden tuotteisiin on merkittävä selvästi, mistä sen eläinperäinen osa on kotoisin. Suomessa on harkittava eläinperäisten tuotteiden maahantuonnin kieltämistä alueilta, joiden eläimiin liittyvä lainsäädäntö ei ole kotimaata tai Euroopan unionia vastaavalla tasolla. Nykyajan vaate- ja tekstiiliteollisuus on täynnä lämpimiä ja muodikkaita vaihtoehtoja, jotka eivät vaadi eläinten käyttöä vaatteiden ja tekstiiliteollisuuden raaka-aineina, minkä vuoksi esimerkiksi turkist tuotteiden maahantuonti ja myynti voidaan kieltää kokonaan.

Turkistarhaus on kiellettävä. Tarhatut turkiseläimet ovat villieläimiä, jotka eivät pääse toteuttamaan lajityypillisiä tarpeitaan turkistarhojen olosuhteissa. Turkistarhauksen suoraan työllistävä taloudellinen merkitys on pieni: monen kymmenen tuhannen ketun tarhaa hoitaa usein vain muutama ihminen – jopa sivutoimisesti. Välillinen työllistävä vaikutus korvautuu helposti muilla tuotteilla, minkä lisäksi yhteiskunnan varoin on mahdollista tukea turkistarhauksen tuloista riippuvaisten ihmisten uudelleensijoittamista muille talouden aloille. Turkistarhaukselle ei siis ole kestävää puolustusta, ja se on kiellettävä kokonaan.

Turkistarhauksen lisäksi muuta eläinten käyttöä vaate- ja tekstiiliteollisuuden raaka-aineena tulee rajoittaa ja valvoa entistä tarkemmin. Höyhen- ja untuvat tuotteiden raaka-aineena ei saa käyttää elävistä eläimistä kynimällä hankittuja untuvia, eikä tällaisia tuotteita ole sallittavaa markkinoida Suomessa. Myös Euroopan unionissa jo voimassa olevaa elävien lintujen kynimiskieltoa tulee valvoa tarkemmin. Lampaiden keritsimisessä tulee puolestaan varmistaa, että se tapahtuu eläimelle mahdollisimman stressittömästi ja kivuttomasti. Nahkateollisuuden osalta tuotteiden alkuperää on seurattava entistä tarkemmin, jottei niiden raaka-aineena ole käytettyä eläimiä, jotka on nahkottu elävinä. Silkkiteollisuuden raaka-aineena on hieno silkkikuitu, jota silkki- eli mulperiperhosen toukat kehräävät rakentaakseen ympärilleen kotelokopan. Kotelot toukkineen keitetään, kaasutetaan tai pakastetaan, jotta ne eivät rikkoutuisi perhosen kuoriutuessa. Silkkiä käytetään myös kosmetiikka- teollisuuden raaka-aineena.

Elintarviketuotannon tavoin myös teollisuuden eläinperäisille tuotteille tulee asettaa haittavero tuotannon ja kulutuksen ohjaamiseksi muiden vaihtoehtojen, ennen kaikkea kasviperäisten luonnonkuitujen, käyttöön.

4.2 Muu teollisuus

Vaate- ja tekstiiliteollisuuden lisäksi esimerkiksi kosmetiikka-, kemikaali- ja lääkeyritys käyttää runsaasti eläinperäisiä raaka-aineita. Osa näistä raaka-aineista on helposti saatavilla teuraseläinten sivutuotteina, mutta eläimiä usein myös ylläpidetään tuotantoeläiminä ainoastaan tai ennen kaikkea muun teollisuuden raaka-aineiden lähteenä. Tämä eläinten käyttö tulee tehdä kuluttajille näkyväksi, minkä lisäksi yhteiskunnan on tuettava muiden, ei-eläinperäisten vaihtoehtojen käyttöönottoa.

Jotta eläimet voidaan vapauttaa kaikilla teollisuuden aloilla, uusien eläinperäisten teknologisten innovaatioiden kehittäminen on pysäytettävä ja tarvittaessa estettävä lainsäädännöllisin keinoin. Eläimiä raaka-aineena hyödyntävän teknologian kehittämisen rahoittaminen tulee lopettaa, ja

uudet tämän kaltaiset keksinnöt kieltää. Uusiutuvan energian ja bioenergian kehitystyössä ei saa rahoittaa elävistä eläimistä, kuten kaloista tehdyn energian käyttöönottoa. Teurasjätettä hyödyntäviä teknologisia ratkaisuja ei pidä edistää nykyisestä, koska ne eivät tue eläintuotannon lopettamisen tavoitetta.

4.3 Eläimet koekäytössä

Eläinoikeuspuolueen tavoitteena on saattaa koekäytössä olevat eläimet eläinlain piiriin. Koe-eläimiä tulee kohdella ja käsitellä samoja kunnioituksen ja arvokkuuden periaatteita noudattaen kuin muita eläimiä, mutta lopullisena päämääränä tulee olla eläinten koekäytön täysi lopettaminen. Niissä kohdin, missä eläinkokeiden korvaaminen muilla koemenetelmillä ei ole vielä mahdollista, kivuliaat kokeet, elävien yksilöiden silpominen ja ruumiillista haittaa aiheuttava jalostus on kiellettävä ja koe-eläimille taattava mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen.

Koe-eläimiä turvallisuustesteissä hyödyntäviä teollisuudenaloja on ohjattava poliittisesti käyttämään eläinkokeille vaihtoehtoisia testausmenetelmiä. Eläimillä tehdyt turvallisuustestit ovat useimmiten turhia, sillä niitä tehdään rutiininomaisesti ja niistä saatavat koetulokset ovat usein lajien eroavaisuuksien vuoksi ihmisten kannalta harhaanjohtavia.

Eläinten koekäyttö on lopetettava samoista syistä myös lääketieteessä: ihmisten sairauksien tutkiminen eläimillä tuottaa usein virheellistä ja huonosti sovellettavaa tietoa. Vaihtoehtoisia koemenetelmiä on jo olemassa, ja näiden testaustapojen kehitystä ja lisääntyvää käyttöönottoa on tuettava sekä julkisin varoin että lääketieteellisyydeltä kerättävillä maksuilla. Tuskalliset kokeet on lopetettava eläineettisin perustein, vaikkei korvaavia menetelmiä olisi vielä käytettävissä.

Eläinten koekäytön yliopistollisessa perustutkimuksessa, kuten fysiologisten toimintojen ja geenien kartoituksessa, on perustuttava eläinten lajityypilliseen käyttäytymiseen, ja sen on hyödytettävä myös eläimiä. Yleinen eläimille mahdollisesti saavutettava hyöty ei kuitenkaan oikeuta eläinyksilöiden käyttöä kivuliaissa tai stressaavissa koetilanteissa.

Edellisten muutosten lisäksi Euroopan unionin ulkopuolella eläimillä testattuja tuotteiden – olivat ne sitten lääkkeitä, kosmetiikkaa tai kemikaleja – markkinointi on estettävä EU:n alueella, ellei tuotteen alkuperämaan eläinlainsäädäntö vastaa unionin tasoa.

5. Eläimet lemmikkeinä, viihdykkeinä sekä harrastus- ja työvälineinä

Kaikkia ihmisten hoidossa ja vastuulla olevia eläimiä tulee kohdella samoin peruseriaattein, jotka kieltävät kivuliaat toimenpiteet, elävien yksilöiden silpomisen ja haittaa aiheuttava jalostuksen sekä takaavat mahdollisuudet lajityypillisen käyttäytymisen toteuttamiseen. Näidenkin eläinten osalta Eläinoikeuspuolueen pitkän aikavälin päämääränä on kaupallisen kasvattamisen ja muun hyödyntämisen kieltäminen.

5.1 Koulutus ja käyttö

Alistamiseen ja kipuun perustuvat eläinten koulutusmenetelmät tulee kieltää nykyistä jyrkemmin. Eläinten koulutuksen on kunnioitettava eläinyksilöiden lajityypillisiä ominaisuuksia ja motivoitettava niiden positiivisesta vahvistamisesta. Tämän vuoksi sekä fyysiseen että henkiseen väkivaltaan perustuvat menetelmät ja sellaisia tukevat apuvälineet on ehdottomasti kiellettävä ja niiden käytöstä rankaistava. Tämä koskee erityisesti hevosurheilua.

Myös julmin koulutusmenetelmin ja ahdistavissa oloissa aikaansaadut eläinesitykset on kiellettävä edellisin perustein. Sirkuseläimiä koulutetaan usein alistavin, kivuliaan ja stressiä aiheuttavin menetelmin, minkä vuoksi tämän kaltainen eläinten hyödyntäminen on lopetettava. Kiertävien esityksien on vaikea taata edes kesyeläinten hyvinvointia, joten sirkuksilta on kiellettävä kaikkien eläinten pito ja näytteille asettaminen. Tämän edistämiseksi matkatoimistojen ja muiden tapahtumajärjestäjien tulee lopettaa myymästä palveluja, joihin sisältyy sirkusesityksiä tai esimerkiksi eläimillä ratsastusta ja ajelua.

Kaikkea eläinten viihdekäyttöä on valvottava entistä tarkemmin ja viihdykkeinä hyödynnettäville eläimille taattava mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen. Eläintarhojen ja kotieläinpihojen pitää järjestää eläimille perustarpeiden ohella puitteet vetäytyä omaan rauhaansa ihmisten katseilta ja kosketuksilta. Jos lajityypillisiä käyttäytymistapoja ei voida huomioida riittävästi, ei eläinyksilöitä tule pitää vangittuina eläintarhoissa – edes lajinsa olemassaolon turvaamiseksi. Eläinlajeilla ei ole kollektiiveja oikeuksia, vaan oikeudet perustuvat aina yksilökohtaisiin tarpeisiin.

Eläinten käytön ihmisten apulaisina tai harrastusvälineinä on tapahduttava eläinten ehdoilla. Lemmikkien hyödyntäminen ihmisten apulaisina esimerkiksi palvelus- tai terapiakoirina tai viranomaisten tai yksityissektorin työvälineinä on toteuduttava näiden eläinten tarpeita ja hyvinvointia kunnioittaen. Tämä koskee myös muuta eläinten – etenkin koirien ja hevosten

– harrastus- ja kilpailukäyttöä. Lisäksi vedonlyönti eläinurheilusta on kiellettävä, sillä se syventää eläimen asemaa urheiluvälineenä.

5.2 Eläinten kasvatusta, kauppa ja rekisteröinti

Kuten kaikkea eläimiin liittyvää kaupallista toimintaa, myös eläinkauppojen valvontaa, on tehostettava ja sen säännöksiä tiukennettava. Eläinkaupoille on luotava laatujärjestelmä, ja niiden valvonta tulee keskittää eläinsuojeluviranomaisille. Eläinkauppaa koskevia säännöksiä on kiristettävä siten, että eläimen myyjän on varmistuttava ostajan kyvystä huolehtia eläimen lajityypillisten tarpeiden toteutumisesta. Tämä koskee myös yksityishenkilöiden välistä eläinkauppaa.

Koirien ja kissojen pennuttamiseen on vaadittava pentutehtailun estämiseksi erillinen rekisteröityminen eläinsuojeluviranomaisille, minkä lisäksi kasvatustoimintaa on valvottava tarkemmin ja rikkeistä rangaistava ankaremmin. Eläimen itseisarvo ei ole kiinni sen rodusta tai sukuun pituudesta, minkä vuoksi ihmisiä on valistettava ja kannustettava kasvattamisen ja ostamisen sijaan tarjoamaan koti kodittomille löytöeläimille.

Yhteiskunnan on vastattava viime kädessä sekä villien että kesyjen löytöeläinten hoidosta, ellei eläimen haltijaa tavoiteta. Tämän vuoksi löytöeläinten hoitoon tulee lisätä resursseja niin, että sekä luonnoneläimille että lemmikkieläimille voidaan muodostaa koko maan kattava hoitokotiverkosto. Eläimet on kuntoutettava niiden fyysisestä tilasta riippumatta niin kauan, kuin se on eläinlääketieteellisesti mahdollista. Kuntoutetut villieläimet pitää vapauttaa luontoon eikä tervettä, kesyä löytöeläintä saa lopettaa, vaan sille on etsittävä koti. Eläinlääkäreiden tulee toimittaa lopetettaviksi tuodut terveet lemmikkieläimet löytöeläinkeskuksiin, joiden tehtävänä on etsiä niille uusi koti.

Jotta edelliset toimenpiteet voidaan minimoida, koirien ja kissojen mikro-sirulla tehtävä tunnistusmerkintä ja rekisteröinti tulee asettaa pakolliseksi. Vapaana liikkuvien kissojen lisääntyminen on estettävä velvoittamalla niiden omistajat sterilisoimaan tai kastroimaan lemmikkinsä. Lisäksi kissojen liikkumista vapaana etenkin taajama-alueilla voidaan rajoittaa tai se voidaan kieltää kokonaan niiden itsensä sekä luonnoneläinten suojelemiseksi. Edellä mainittujen uudistuksien lisäksi koti- ja lemmikkieläiminä pidettävistä eläinlajeista on luotava positiivista ja niinä käytettäviä lajeja rajoitettava eksoottisten villieläinten suojelemiseksi. Yksityishenkilöillä tulee olla jatkossa oikeus pitää lemmikkinä ainoastaan listattujen eläinlajien edustajia. Monien ”perinteistenkin” lemmikkien lajityypillisten tarpeiden tyydyttäminen on uskottua haasteellisempaa, mikä vuoksi tiettyjen positiivilistalla olevien lajien edustajien pitäminen lemmikkeinä voidaan rajoittaa haltijoille, jotka pystyvät täyttämään asetetut lajikohtaiset erityisvaatimukset.

Luonnoneläinten kotirauha on varmistettava; luonto on eläinten koti, ja nykyihminen on siellä vain vieraana. Ekosysteemin ja siihen kuuluvien yksilöiden suojelu on yksi Eläinoikeuspuolueen perusperiaatteista. Koska nykyinen eläintuotantoon perustuva yhteiskuntamalli uhkaa ympäristöä sekä suoraan että välillisesti, elinympäristöjen saastumiseen ja tuhoamiseen sekä yleiseen välinpitämättömyyteen ja ihmiskeskeisyyteen on kiinnitettävä suurempaa yhteiskunnallista huomiota.

6.1 Ihmisen toiminnan välilliset vaikutukset luontoon

Kaikki ihmisten toimenpiteet tulee arvioida sekä asutuksen yhteydessä että villissä luonnossa eläinten ravinnon riittävyys ja elinalueiden tarkoituksenmukaisuus huomioiden. Suomeen on taattava riittävästi luonnonsuojelun alueita sekä metsästys- ja kalastusvapaita alueita, minkä lisäksi metsien pirstaloituminen tulee pysäyttää. Muita olennaisia luonnoneläinten elinympäristöjä suojelevia tekijöitä ovat muun muassa oikeanlaiset puunkaato- ja ojitusmenetelmät, pelto- ja vesistöalueiden suoja- vyöhykkeet sekä valta-ten eläinsillat ja -tunnelit.

Maatalouden ja teollisuuden käyttämät kemikaalit ovat romahduttaneet eläinpopulaatioita Suomessa. Monet eläinlajit kärsivät myrkkujen rikastumisesta ravintoketjussa, minkä lisäksi maa- ja kalatalouden sekä teollisuuden jätevedet pilaavat yhä luonnoneläinten ympäristöjä, erityisesti vesistöjä. Jotta nämä vahingot voidaan pysäyttää ja estää, valtion on kannustettava intensiivisemmin ja nopeammin sekä maatalouden että teollisuuden kemikaalien ja vaihtoehtoisten tuotteiden kehittämiseen.

6.2 Ihmisen toiminnan suorat vaikutukset luonnoneläimiin

Kaikkia eläimiä tulee kohdella samoin perusperiaattein, minkä vuoksi myös kärsimystä aiheuttavat metsästys- ja kalastusmenetelmät, joissa eläin ei heti kuole ja joutuu näin ollen kokemaan pitkittynyttä kipua tai stressiä, on kiellettävä. Mikä ei ole hyväksyttävää toimintaa teurastamoissa, ei ole hyväksyttävää toimintaa luonnossa. Esimerkiksi pyydystä ja päästä -kalastus sekä ansapyynti tulee yksiselitteisesti kieltää. Ihmisten hoidossa ja vastuulla olevien eläinten tapaan myös epäeettisin pyyntimenetelmin muualla saatujen eläintuotteiden tuonti ja myynti on kiellettävä Suomessa.

Ihmisen on pidättäydyttävä mahdollisimman pitkään puuttumasta luonnon kiertokulkuun. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei ihmisellä olisi velvollisuutta suojella luonnoneläimiä kärsimyksiltä tai ympäristöä tuhoutumiselta sellaista havaitessaan: Vahingoittunutta villieläintä on autettava, ellei siitä

aiheudu itselle välitöntä vaaraa. Jos eläimen kärsimysten päättämiseksi ei ole muuta vaihtoehtoa, se on lopettava. Eläinoikeuspuolueen näkökulmasta ihmisellä ei kuitenkaan ole oikeutta tappaa muunlaisia yksilöitä ns. kannanhoidollisin perustein.

Kaikki villieläimet, myös petoeläimet, ovat osa Suomen luontoa. Petoeläimet ovat luonnollinen osa ympäristöämme, minkä vuoksi niiden kannat on turvattava ja niitä on suojeltava salametsästykseltä. Petokantojen vahvistuminen on paitsi eläimien, myös ihmisen etu kaikkien villieläinten kantojen hallinnoijana ja luonnon monimuotoisuuden takaajana. Petoeläinten ihmisille ja kotieläimille aiheuttamat vahingot voidaan minimoida jatkossa asiantuntijayhteistyöllä ja ennakoinnilla. Terveiden eläinten tappaminen ja poliisin valta päättää näiden lopettamisesta on täysin kestäväntöntä: suurpetojen on mahduttava Suomeen.

Kaikkien uhanalaisten eläinlajien metsästys on välittömästi kiellettävä luonnon monimuotoisuuden takaamiseksi. Uhanalaisen lajin edustajan saa tappaa ainoastaan, jos se aiheuttaa ihmisille välitöntä vaaraa eikä mitään muuta mahdollisuutta eläinyksilön ihmisille aiheuttaman vaaran välttämiseksi ole tai jos eläin on parantumattomasti loukkaantunut. Ensisijaisena toimenpiteenä uhkaavissa tilanteissa tulee kuitenkin aina olla eläimen jättäminen rauhaan tai hallittu rauhoittaminen ja siirtäminen sille turvalliseen ympäristöön.

Edellisten uudistuksien ohella metsästämiselle on säädettävä alaikäraja eläinten ja ihmisten suojelemiseksi: Alle 16-vuotiaan ei voida olettaa kykenevän käsittelemään aseita niin, ettei metsästettävälle eläimille aiheudu pitkittynyttä kipua ja stressiä. Valtioneuvoston asetuksessa (475/2006) 3 §:ssä nuorille työntekijöille erityisen haitallisiksi töiksi on luokiteltu mm. yksintyöskentely silloin, kun siihen liittyy ilmeinen tapaturman tai väkivallan vaara, teurastus, kuolleiden käsittely ja kuljetus. EOP:n mielestä metsästystä ei voi pitää erillisenä tai hyväksyttävämpänä kuin muitakaan haitallisiksi luokiteltuja töitä, vaikka metsästys haluttaisiin lukea harrastustoiminnaksi. Alle 10-vuotiaiden ei pidä osallistua metsästysretkiin, koska pieniä lapsia ei tule asettaa alttiiksi eläinten tappamiselle tai siitä aiheutuville mahdollisille vaarallisille tilanteille. Eläinoikeuspuolueen lopullinen tavoite on metsästyksen täysimittainen lopettaminen.

7. Yhteenveto

Eläinoikeuspuolueen tavoitteena on yhteiskunta, jossa eläinten oikeudet huomioidaan kaikessa niitä koskevassa lainsäädännössä ja yhteiskunnallisessa toiminnassa. Päämäärän saavuttamiseksi eläinten hyötykäyttöön liittyvät eettiset ja ekologiset ongelmat on paljastettava ja lihanormi murret-

tava. Tämä tehdään poliittisesti. Demokratiaa on toteutettava jatkossa niin, että myös muiden lajien oikeudet huomioidaan ja arvotetaan samoin kuin nykyiset ihmisoikeudet. Tämä johdattaa eläinten ohella ihmisen kohti turvallisempaa ja kestäväällä tavalla hyvinvoivaa yhteiskuntaa.

On aika tehdä politiikkaa eläinten näkökulmasta. Olemme sen heille ja luonnolle, myös ihmiskunnan tulevaisuudelle velkaa. Kohtuuteen ja tarpeisiin perustuva, ympäristöä suojeleva sekä eläinten oikeudet toteuttava yhteiskunta on paitsi ihmisen, länsimaisen sivistyksen mitta. Eläinoikeuspuolueen tavoitteiden toteutuminen on alku eläimien, ihmisyyden ja kaiken elämän kunnioittamiselle.